

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง "การศึกษาการ เรียนการสอนสุขภาพอนามัยในกลุ่มสร้าง เสริมประสบการณ์-ชีวิตในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก" สรุปผลได้ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการ เรียนการสอนสุขภาพอนามัยในกลุ่มสร้าง เสริมประสบการณ์ชีวิตในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน สื่อการสอน การวัดผลและประเมินผล และการนิเทศการสอน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 4 และ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2533 จำนวน 282 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2533 จำนวน 376 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถามจำนวน 4 ชุด สำหรับครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 4 และ 6 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1 แบบสอบถามสำหรับครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 4 และ 6 เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อสอบถามเกี่ยวกับการเรียนการสอนสุขภาพอนามัยในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต โดยที่แบบสอบถามทั้ง 3 ระดับชั้นนี้มีความแตกต่างกันเฉพาะในส่วนที่กล่าวถึง เนื้อหาเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยในแต่ละระดับชั้นเท่านั้น แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 รายละเอียดเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับการเรียนการสอนสุขภาพอนามัยในกลุ่มสร้างเสริม

ประสบการณ์ชีวิต

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นหรือข้อ เสนอแนะ เกี่ยวกับการเรียนการสอนสุขภาพ

อนามัยในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

2.2 แบบสอบถามนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับประสบการณ์ด้านสุขภาพอนามัยในกลุ่มสร้างเสริม-
ประสบการณ์ชีวิตที่นักเรียนได้รับ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นหรือข้อ เสนอแนะ เกี่ยวกับการเรียนการสอนสุขภาพ
อนามัยในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปยังสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทุกอำเภอพร้อมหนังสือ
ของผู้ว่าราชการการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ซึ่งแต่ละอำเภอได้ให้ศึกษานิเทศก์ เป็นผู้แจกและ
รวบรวมให้ใช้เวลาการเก็บแบบสอบถาม 30 วัน ได้รับแบบสอบถามคืนครบทุกฉบับคิด เป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามครู ได้นำมาวิเคราะห์ดังนี้

แบบสอบถามตอนที่ 1 รายละเอียดเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
นำมาหาค่าความถี่ คิดเป็นร้อยละ แล้วเสนอเป็นตารางและความเรียง

แบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับการเรียนการสอนสุขภาพอนามัยในกลุ่มสร้าง
เสริมประสบการณ์ชีวิต นำมาหาค่าความถี่ คิดเป็นร้อยละ แล้วเสนอเป็นตารางและความเรียง

แบบสอบถามตอนที่ 3 เกี่ยวกับความคิดเห็นหรือข้อ เสนอแนะในการเรียน
การสอนสุขภาพอนามัยในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เป็นแบบปลายเปิด นำมารวบรวมโดย
จัดหมวดหมู่เนื้อหา และเรียงตามลำดับความถี่ สรุปแล้วนำข้อมูลมาประกอบการอภิปรายผล และ
ข้อเสนอแนะ

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามนักเรียน ได้นำมาวิเคราะห์ดังนี้
แบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับประสบการณ์ด้านสุขภาพอนามัยที่ได้รับวิเคราะห์
โดยหาค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำค่าที่ได้มาแปลความหมาย
แล้วเสนอเป็นตารางและความเรียง

แบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในการเรียน
การสอนสุขภาพอนามัยในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เป็นแบบปลายเปิด นำมารวบรวมโดยจัด
หมวดหมู่เนื้อหา และเรียงตามลำดับความถี่ สรุปแล้วนำข้อมูลมาประกอบการอภิปรายผลและ
ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิเคราะห์

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากครูผู้สอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของครูผู้ตอบแบบสอบถาม

ครูผู้สอนชั้น ป.2, 4 และ 6 ร้อยละ 72.35, 60.64 และ 56.38 ตาม
ลำดับ เป็นหญิงมากกว่าชาย อายุระหว่าง 30-39 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์
ในการสอนดังนี้ ครูชั้น ป.2 และ ป.4 มีประสบการณ์ 6-10 ปี ส่วนครูชั้น ป.6 มีประสบการณ์
1-5 ปี ครูชั้น ป.2 และ ป.4 ร้อยละ 86.17 และ 75.53 ตามลำดับ เป็นครูประจำชั้น และ
ครูชั้น ป.6 เป็นครูพิเศษสอนตามที่โรงเรียนจัดให้สอน

ตอนที่ 2 การเรียนการสอนสุขภาพอนามัยในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

1. ด้านหลักสูตร

ครูส่วนใหญ่ร้อยละ 96.45 ได้ศึกษาหลักสูตรอย่างละเอียด และมีครูเพียง
ร้อยละ 3.55 เท่านั้นที่ไม่ได้ศึกษาหลักสูตรเลย โรงเรียนได้จัดบริการเอกสารหลักสูตรแก่ครูเป็น
รายบุคคล ครูและนักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับเอกสารทางด้านสุขภาพอนามัยสำหรับศึกษาค้นคว้า
ไม่เพียงพอ

ครูส่วนใหญ่เห็นว่า เนื้อหาด้านสุขภาพอนามัยในกลุ่มสร้างเสริม-
ประสบการณ์ชีวิตมีความเหมาะสมทุกเนื้อหา โดยเฉพาะครูชั้น ป.2 ทุกคนเห็นว่า เนื้อหาการทำ
ความสะอาดและรักษาความสะอาดของร่างกายมีความเหมาะสมชัดเจนดี

สำหรับเนื้อหาที่ครูชั้น ป.2 ร้อยละ 17.02 เห็นว่าไม่เหมาะสม ได้แก่ เนื้อหาเกี่ยวกับโรคติดต่อ อันตรายจากสิ่งแวดล้อมในชุมชน ครูชั้น ป.4 ร้อยละ 18.09 เห็นว่าไม่เหมาะสม ได้แก่ เนื้อหาเกี่ยวกับสิ่งเสพติด ส่วนครูร้อยละ 1.06 เห็นว่าเนื้อหาที่ไม่เหมาะสม ได้แก่ เนื้อหาเกี่ยวกับอาหาร การออกกำลังกายและการพักผ่อน ส่วนครูชั้น ป.6 ร้อยละ 22.34 เห็นว่าเนื้อหาเกี่ยวกับสาธารณสุข การเลี้ยงดูทารกและการอบรมเด็กไม่เหมาะสม โดยครูร้อยละ 1.06 เห็นว่าเนื้อหาสิ่งเสพติดยังไม่เหมาะสมเช่นกัน

2. ด้านการจัดการเรียนการสอน

ครูผู้สอนส่วนใหญ่ร้อยละ 59.93 ไม่มีการปรับแผนการสอน ส่วนครูที่ปรับแผนการสอน คำนึงถึงเรื่องการวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ มีการเตรียมการสอนเป็นส่วนมาก ในเรื่องสื่อการสอนคิดเป็นร้อยละ 46.45

เทคนิคการสอนที่ครูชั้น ป.2, 4 และ 6 ใช้มากที่สุด ได้แก่ การสาธิต และฝึกปฏิบัติโดยครูชั้น ป.2 ร้อยละ 80.85 ใช้ในเนื้อหาการทำความสะอาดและรักษาความสะอาดของร่างกาย ครูชั้น ป.4 และ ป.6 ร้อยละ 78.72 และ 77.66 ตามลำดับ สอนเรื่อง การปฐมพยาบาลส่วนเทคนิควิธีสอนที่ครูผู้สอนใช้น้อยที่สุดในระดับชั้น ป.2 คือ การสร้างสถานการณ์จำลองในเนื้อหาเรื่องโรคติดต่อ และโรคไม่ติดต่อ ส่วนระดับชั้น ป.6 สอนด้วยการแสดงบทบาทสมมติ ในเนื้อหาเรื่องสาธารณสุข จากการสอบถามปัญหาในการจัดการเรียนการสอนพบว่า ครูส่วนใหญ่ ร้อยละ 56.03 ไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง

การจัดประสบการณ์เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนของครูผู้สอน มีการจัดกิจกรรมเสริมมากที่สุด ได้แก่ การจัดฝ่ายนิเทศ มีครูเพียงร้อยละ 3.55 ที่จัดการจัดว่าทึ นอกจากนี้มีการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน การบริการสุขภาพแก่นักเรียน และการจัดกิจกรรมฝึกปฏิบัติ โดยครูผู้สอนส่วนใหญ่ ร้อยละ 80.50 ได้ฝึกปฏิบัติในเรื่องการแปรงฟันที่ถูวิธีและอมน้ำยาฟลูออไรด์ ซึ่งสอดคล้องกับการจัดโครงการเพื่อพัฒนาสุขภาพอนามัยในโรงเรียนที่ครูร้อยละ 86.17 เห็นว่ามีการจัดโครงการพันธุ-มีสุขมากที่สุด ส่วนโครงการเลื่อนระดับบริการอนามัยโรงเรียนและโครงการประกาศเกียรติคุณเพื่อพัฒนาคุณภาพบริการอนามัย พบว่ามีโรงเรียนที่เข้าเกณฑ์ในการจัดโครงการเพียงร้อยละ 12.41 และ 17.73 ตามลำดับเท่านั้น

3. ด้านการใช้สื่อการสอน

ครูส่วนใหญ่ร้อยละ 70.57 ได้จัดทำสื่อการสอนขึ้นมาใช้เองและมีปัญหาในเรื่องงบประมาณการจัดทำ คิดเป็นร้อยละ 59.22 สภาพของสื่อการสอนครูส่วนใหญ่ร้อยละ 47.16 เห็นว่าสื่อทันสมัยใช้การได้ดี มีการจัดเก็บสื่อการสอนไว้ที่เดียวกัน คิดเป็นร้อยละ 67.73

ประเภทของสื่อการสอนที่ครูชั้น ป.2 และ ป.4 ส่วนใหญ่ร้อยละ 86.17 และ 79.79 ใช้เป็นสื่อประเภทของจริง ครูชั้น ป.2 ใช้ของจริงในเนื้อหาการทำความสะอาดและรักษาความสะอาดของร่างกาย ครูชั้น ป.4 ใช้ของจริงในเนื้อหาภาษาสามัญประจำบ้านและครูชั้น ป.6 ส่วนใหญ่ร้อยละ 59.57 ใช้สื่อประเภทรูปภาพ ภาพพลิก ในเนื้อหาสิ่งเสพติด จะมีครูชั้น ป.2 เพียงส่วนน้อยร้อยละ 3.19 ใช้สไลด์ เครื่องบันทึกเสียงในเนื้อหาการรู้จักช่วยตนเอง และอาหาร ครูชั้น ป.4 และ ป.6 ทุกคนไม่มีการใช้หุ่นจำลองในเนื้อหาเรื่องข้อปฏิบัติการสร้างสุขนิสัยเกี่ยวกับขับถ่าย และ ป.6 ทุกคนไม่มีการใช้หุ่นจำลองในเนื้อหาเรื่องข้อปฏิบัติการสร้างสุขนิสัยเกี่ยวกับการขับถ่าย และการสาธารณสุขตามลำดับ

4. ด้านการวัดผลและประเมินผล

ครูผู้สอนส่วนใหญ่ ร้อยละ 70.21 มีการวัดผลและประเมินผลทุกครั้ง และมีครูเพียงร้อยละ 3.19 ที่ไม่มีการวัดผลและประเมินผลเลย โดยที่ครูร้อยละ 61.35 ใช้เวลาส่วนใหญ่ภายหลังจากจบบทเรียน ครูผู้สอนร้อยละ 54.26 มีปัญหาเรื่องขาดเครื่องมือในการวัดผลและประเมินผล และวิธีการสร้างเครื่องมือ ทั้งนี้เพราะครูร้อยละ 67.73 ได้มีการจัดทำเครื่องมือขึ้นมาใช้เอง

วิธีการวัดผลและประเมินผลที่ครูชั้น ป.2 ร้อยละ 80.85, 78.72 และ 77.66 ตามลำดับ ใช้วิธีการสังเกต เนื้อหาการรู้จักช่วยตนเอง อาหาร การทำความสะอาดและรักษาความสะอาดของร่างกาย ครูชั้น ป.4 ร้อยละ 78.72 ใช้แบบสอบถามในเนื้อหาอาหารและโรคไม่ติดต่อ ส่วนครูชั้น ป.6 ร้อยละ 76.60 และ 71.28 ตามลำดับใช้แบบทดสอบ ในเนื้อหาสิ่งเสพติด และระบบอวัยวะที่สำคัญ วิธีการวัดผลและประเมินผลที่ครูชั้น ป.2, 4 และ 6 ร้อยละ 7.45, 5.32 และ 7.45 ตามลำดับใช้น้อยที่สุดคือ การให้นักเรียนประเมินตนเอง ในเรื่องอุบัติเหตุ และการป้องกัน เรื่องยาสามัญประจำบ้านและเรื่องระบบอวัยวะที่สำคัญ

5. การนิเทศการสอน

ครูผู้สอนส่วนใหญ่ร้อยละ 83.33 ได้รับการนิเทศจากผู้บริหารโดยการแนะนำเป็นรายบุคคลมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 62.25 และมีครูเพียงร้อยละ 11.35 ที่ได้รับการสาธิตการสอน เนื้อหาที่ได้รับครูผู้สอนส่วนใหญ่ร้อยละ 64.54 คือ เทคนิควิธีสอนแบบต่างๆ ซึ่งตรงกับความต้องการนิเทศของครูผู้สอน สำหรับปัญหาของครูผู้สอนร้อยละ 57.45 มีปัญหาเกี่ยวกับวิธีการนิเทศที่ได้รับไม่ตรงกับความต้องการ

ตอนที่ 3 เกี่ยวกับความคิดเห็นหรือข้อ เสนอแนะทั่วไป

ครูส่วนใหญ่มีความเห็นว่า เนื้อหาในหลักสูตรกว้างเกินไปควรตัดเนื้อหาบางเรื่องควรเน้นเนื้อหาใกล้ๆ ตัวเด็ก มีการปรับเนื้อหาให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นและทันต่อเหตุการณ์ ครูผู้สอนต้องการอบรมเกี่ยวกับเทคนิคการสอนแบบใหม่ๆ ให้มีการจัดสรร เอกสารต่างๆ ให้เพียงพอสำหรับศึกษาค้นคว้า อีกทั้งควรปรับกิจกรรมให้เหมาะสมด้วย ในเรื่องสื่อการสอนนั้น ควรมีการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ พร้อมทั้งมีการจัดอบรมการผลิตและสาธิตการใช้สื่อ นอกจากนี้ครูควรเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน ด้านการวัดผลและประเมินผล ครูผู้สอนต้องการแบบทดสอบมาตรฐาน และเสนอว่าควรใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลหลายๆ วิธีอย่างต่อเนื่อง สำหรับบทบาทของผู้บริหาร ควรจะทำการนิเทศการสอนอย่างสม่ำเสมอ ควรใช้เทคนิคการนิเทศแก่ครูผู้สอนหลายๆ วิธี อีกทั้งให้มีการสาธิตการสอนด้วย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เกี่ยวกับประสบการณ์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนการสอนสุขภาพอนามัยในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

นักเรียนได้รับความรู้เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตอยู่ในระดับมากเพียงด้านเดียวคือ โภชนาการ ในเรื่องการรับประทานอาหารนั้นนักเรียนได้รับความรู้ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะทั่วไป

นักเรียนส่วนใหญ่ มีความเห็นว่าเนื้อหาเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยในบางเรื่องยังไม่เหมาะสมควรสอนเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยที่ใกล้ตัว สำหรับการสอนของครูนั้น ครูมีการเอาใจใส่ในการสอนดี มีการให้นักเรียนศึกษาค้นคว้า ท างานกลุ่ม เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามในขณะที่ทำการสอน พร้อมทั้งเสนอแนะว่าครูควรพาไปศึกษานอกสถานที่ด้วย ในการใช้สื่อการสอนของครูนั้น นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่า ครูมีการใช้สื่อมากและสามารถทำให้เข้าใจเนื้อหายิ่งขึ้น สภาพของสื่อที่ใช้มีสภาพชำรุดควรจัดซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพใช้การได้ดี ควรจัดให้มีเอกสารประกอบการศึกษาค้นคว้าอย่างเพียงพอ

จากการวัดผลและประเมินผลของครู นักเรียนมีความเห็นว่าครูได้ทำการทดสอบทั้งภาคความรู้และภาคปฏิบัติ ครูมีความยุติธรรม ไม่ลำเอียงและครูควรแจ้งผลการสอบให้นักเรียนทราบด้วยเพื่อที่จะได้จัดซ่อมเสริมให้แก่นักเรียนที่ไม่ผ่านจุดประสงค์ ส่วนอื่นๆ นั้นภายในโรงเรียนได้มีการจัดห้อง (มุม) พยาบาล มีการบริการทางด้านการรักษาพยาบาล และมีการให้ความรู้ทางด้านสุขภาพอนามัยโดยนักเรียนผู้นำอนามัย

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยนี้ เพื่อศึกษาการเรียนการสอนสุขภาพอนามัยในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลกมีประเด็นที่น่าสนใจอภิปรายดังนี้

อภิปรายผลของข้อมูลจากครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของครูผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า ครูชั้น ป.2, 4 และ 6 เป็นหญิงมากกว่าชาย ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 30-39 ปี และมีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี ครูชั้น ป.2 และ ป.4 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอนอยู่ในระหว่าง 6-10 ปี ครูชั้น ป.6 มีประสบการณ์ในการสอนอยู่ในระหว่าง 1-5 ปี สาเหตุในการสอนของครูชั้น ป.2 และ ป.4 เป็นครูประจำชั้นต้องสอนทุกกลุ่มประสบการณ์ส่วนครูชั้น ป.6 สอนตามที่โรงเรียนจัดให้สอน

จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่า ครูผู้สอนเป็นหญิงมากกว่าชาย ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า น่าจะมีผลต่อการจัดการเรียนการสอนสุขภาพอนามัยแก่นักเรียน ทั้งนี้เพราะโดยทั่วไปแล้ว ครูหญิงจะเป็นผู้ที่คอยดูแล เอาใจใส่พฤติกรรมทางด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียน ประกอบกับครูผู้สอนมี

อายุระหว่าง 30-39 ปี เป็นวัยที่สังคมยอมรับว่ามีความรับผิดชอบในงานสูงในทุกด้านและครูผู้สอนชั้น ป.2 และ ป.4 เป็นครูประจำชั้นต้องสอนทุกกลุ่มประสบการณ์ จึงมีความเหมาะสมที่จะฝึกการปฏิบัติ ทางด้านสุขภาพอนามัยแก่นักเรียน ตั้งแต่คณะอนุกรรมการสุขภาพศึกษาการศึกษา กระทรวงสาธารณสุข (2525: 12) เสนอว่าในการจัดการเรียนการสอนสุขภาพอนามัย เพื่อให้เกิดพฤติกรรมทางด้าน สุขภาพอนามัยที่พึงประสงค์นั้น ระดับชั้น ป.1-4 เด็กจะต้องฝึกปฏิบัติให้ถูกต้องเป็นอันดับแรก นอกจากนี้ ภา มนุญญิ (2525: 25) ยังได้กล่าวว่า ครูประจำชั้น ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มีหน้าที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนสุขภาพอนามัยโดยตรง และยังมีหน้าที่จัดบริการสุขภาพให้กับ เด็ก นักเรียนอีกด้วย

ตอนที่ 2 การเรียนการสอนสุขภาพอนามัยในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

1. ด้านหลักสูตร

ครูส่วนใหญ่ได้มีการเตรียมการใช้หลักสูตร โดยมีการศึกษาทำความเข้าใจ หลักสูตรอย่างละเอียด แต่มีครูอีกส่วนหนึ่ง (ร้อยละ 3.55) ไม่ได้ศึกษาเลยและในส่วนของ การให้บริการในการใช้หลักสูตร ส่วนใหญ่มีการแจกเป็นรายบุคคล และมีครูร้อยละ 9.57 เท่านั้นที่ไม่ได้รับ บริการ ปัญหาการใช้หลักสูตรที่พบมาก คือ เอกสารเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยสำหรับนักเรียนค้นคว้า เพิ่มเติมไม่เพียงพอ (ร้อยละ 69.86) และปัญหาเอกสารเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยสำหรับครูไม่เพียงพอ (ร้อยละ 54.26) ซึ่งจากผลการวิจัยของ กาญจนา บุญมี (2527: 151) ที่ได้ศึกษาสภาพปัญหาและ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานครพบว่า ปัญหาที่โรงเรียนพบในการจัดการเรียนการสอนสุขภาพ คือ ความขาดแคลน หนังสือและเอกสารเกี่ยวกับสุขภาพสำหรับให้ครูและนักเรียนได้ศึกษาค้นคว้า เพิ่มเติมและกองวิจัยทางการศึกษา (2526: 74-75) ได้ศึกษาสภาพการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ของ ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดราชบุรี พบว่า ปัญหาในการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต คือ ครูไม่มีเอกสารสำหรับค้นคว้า เนื้อหาขาดรายละเอียด ครูไม่ทราบว่าจะสอนมากน้อยเพียงไร และหนังสือเรียนมีเนื้อหาไม่ค่อยตรง ตามหลักสูตร

ในด้านความเหมาะสมของเนื้อหาด้านสุขภาพอนามัยในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตครูผู้สอนทุกระดับชั้น คือ ป.2, 4 และ 6 ส่วนใหญ่ร้อยละ 74.47 ขึ้นไป เห็นว่า เนื้อหาเหมาะสมดี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยต่างๆ ที่ศึกษาเกี่ยวกับเนื้อหาของกลุ่มสร้างเสริม-

ประสบการณ์ชีวิต พบว่า เนื้อหาส่วนใหญ่ของกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สอดคล้องกับสภาพ และความต้องการท้องถิ่น (ธำรง ชูทัพ 2521: บทคัดย่อ; ประพันธ์ พรหมมณี 2526: 128-130) เหมาะกับสภาพปัจจุบันและชีวิตประจำวันของนักเรียน (อุษา ขำประยูร 2524: บทคัดย่อ) เป็น ประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และนักเรียนได้นำไปใช้ในการ ดำรงชีวิต (เจริญฤทธิ์ จันทร์เจริญ 2530: บทคัดย่อ) นอกจากนี้ จากการวิจัยของ ศิริรักษ์ พ่วงพรพิทักษ์ (2526: 99) ที่ศึกษาทัศนคติของผู้เชี่ยวชาญไทยทางด้านสุขภาพอนามัย ต่อการจัด การศึกษาภาคบังคับ พุทธศักราช 2534 ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ทัศนะว่าเนื้อหาเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ในหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต นอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของผู้เรียน ในปัจจุบันแล้ว ยังจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนต่อไปในอนาคตอีกด้วย สำหรับเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมใน ระดับชั้น ป.2 ได้แก่ เนื้อหาเรื่องโรคติดต่อไม่เหมาะสม เพราะ นำมาจัดกิจกรรมได้ยาก เรื่อง อันตรายจากสิ่งแวดล้อมในชุมชนไม่เหมาะสม เพราะไม่ เหมาะกับวัยของนักเรียนและนำมาจัดกิจกรรม ได้ยาก เรื่องสิ่งเสพติดไม่เหมาะสมเพราะ จัดกิจกรรมได้ยาก และระดับชั้น ป.6 เนื้อหาเกี่ยวกับ การสอนสาธารณสุข การเลี้ยงดูทารกและการอบรมเด็กไม่เหมาะสม เพราะจัดกิจกรรมได้ยาก ซึ่ง ผู้วิจัยเห็นว่าสาเหตุที่ครูผู้สอนเห็นว่าเนื้อหาเหล่านี้ไม่เหมาะสมนั้น เป็นเพราะจัดกิจกรรมได้ยาก เป็น ส่วนมาก อาจเนื่องมาจากครูยังไม่ได้ศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรเพียงพอ มีการปรับแผนการสอน น้อยกว่าที่ควร และยังขาดเทคนิควิธีสอน การจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับเนื้อหา จะเห็นได้จาก ข้อเสนอแนะของครูและนักเรียนที่ว่ามีเนื้อหาบางเรื่องที่ยาวเกินไป ควรตัดเนื้อหาบางเรื่องออก ควรเน้น เรื่องที่ใกล้ตัว เด็กและครูมีความต้องการให้จัดอบรมเกี่ยวกับเทคนิควิธีสอนใหม่ ๆ มากที่สุด

2. ด้านการจัดการเรียนการสอน

ด้านการปรับแผนการสอน พบว่า ครูส่วนใหญ่ไม่มีการปรับแผนการสอน อาจเนื่องมาจากครูผู้สอนเห็นว่า กิจกรรมในแผนการสอนมีความเหมาะสมแล้วหรือ อาจจะจะได้ทำ การสอนโดยใช้แผนการสอนดังกล่าวนี้ มาโดยตลอดจนไม่จำเป็นต้องปรับแผนอีก ซึ่งจะเห็นได้จาก ครูผู้สอนมีประสบการณ์ในการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตมาหลายปี จะมีครูเพียงร้อยละ 15.96 เท่านั้นปรับแผนการสอน โดยทำความเข้าใจเนื้อหา แสดงว่าครูมีความเข้าใจเนื้อหาใน แผนการสอนดีอยู่แล้ว การเตรียมการสอนครูส่วนใหญ่จะเตรียมการสอนในเรื่องสื่อการสอนและ กิจกรรมการสอนมากที่สุด และมีครูจำนวนค่อนข้างมาก (ร้อยละ 40.78) ที่เตรียมการสอนเป็น บางครั้งเท่านั้น

ด้านเทคนิควิธีสอน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้น ส่วนใหญ่ใช้วิธีสอนด้วยการสาธิตและฝึกปฏิบัติ ใช้มากกับเนื้อหาต่อไปนี้ คือ ชั้น ป.2 เนื้อหาด้านการทำความสะอาดและรักษาความสะอาดร่างกาย ชั้น ป.4 เนื้อหาด้านการปฐมพยาบาล รูปร่างท่าทางและบุคลิกลักษณะที่ดีและชั้น ป.6 เนื้อหาด้านการปฐมพยาบาล จะเห็นได้ว่าเทคนิควิธีสอนที่ครูทุกระดับชั้นใช้นั้น มีความเหมาะสมกับนักเรียนระดับประถมศึกษา ดังที่ ชัยยุทธ กุลตั้งวัฒนา (2527: 58) วิจัยพบว่าวิธีสอนที่มีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้สอนสุขภาพอนามัยมากวิธีหนึ่ง คือ การสาธิต และฝึกปฏิบัติ มีข้อที่น่าสังเกตคือ พบว่า เทคนิควิธีสอนที่ครูชั้น ป.2 และ ป.4 ใช้น้อยที่สุด ได้แก่ การสอนด้วยวิธีการสร้างสถานการณ์จำลอง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูผู้สอนไม่มีเวลาในการจัดเตรียมสถานการณ์ให้สอดคล้องกับเรื่องที่เรียน เพราะครูชั้น ป.2 และ ป.4 เป็นครูประจำชั้นที่ต้องสอนทุกกลุ่มประสบการณ์ ประกอบวิธีการสอนนี้อาจจะไม่เหมาะสมกับเนื้อหาด้วย ส่วนครูชั้น ป.6 ใช้การสอนด้วยการแสดงบทบาทสมมติในเนื้อหาด้านการสาธารณสุขน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะไม่เหมาะสมกับเนื้อหา

ด้านการจัดประสบการณ์เสริมการเรียนการสอน พบว่ากิจกรรมเสริมที่ครูจัดมากที่สุด คือการจัดป้ายนิเทศ อาจเพราะ เป็นกิจกรรมที่ครูต้องจัด เป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งการจัดป้ายนิเทศที่ดีจะช่วยทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจบทเรียน ทำให้เกิดการ เรียนรู้ได้ง่ายและรวดเร็ว นอกจากนั้นการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดป้ายนิเทศจะส่งเสริมให้นักเรียนเกิดแนวคิดทางที่สร้างสรรค์ สร้างเสริมความรับผิดชอบ และการรู้จักทำงานร่วมกัน (กรมสามัญศึกษา 2523: 40-41; เกื้อกุล คุปรัตน์ และคณะ 2518: 193-194) กิจกรรมเสริมที่ครูจัดน้อยที่สุด คือ การได้วาติ อาจเนื่องมาจากกิจกรรมการได้วาติ เหมาะกับกลุ่มประสบการณ์ที่เน้นการฝึกทักษะด้านภาษาและนิยมตั้งจุดติในหัวข้ออื่นมากกว่าหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพอนามัย การจัดกิจกรรมเสริมมีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องจัดให้แก่ผู้เรียน เพราะเป็นการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ ให้แก่นักเรียนทั้งยังช่วยเสริมสร้างให้การ เรียนรู้หลักสูตรสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน พบว่าจัดกิจกรรมการรักษาความสะอาดในบริเวณโรงเรียนมากที่สุด ซึ่งอาจเนื่องจากโรงเรียนประถมศึกษามีการประกวดความสะอาดในโรงเรียนอยู่เป็นประจำ ส่วนการจัดบริการสุขภาพ พบว่า จัดบริการดูแลสุขภาพนักเรียนมากที่สุด ทั้งนี้อาจ เป็น เพราะในปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้ร่วมมือกับกระทรวงสาธารณสุขจัดให้มีการบริการรักษาพยาบาลแก่นักเรียนฟรี นอกจากนี้ยังพบว่า ได้มีการจัดกิจกรรมฝึกปฏิบัติในเรื่องของการแปรงฟันที่ถูกวิธีและอมน้ำยาฟลูออไรด์มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวปฏิบัติของโรงเรียนประถมศึกษาที่มุ่งเน้นให้มีการ ฝึกระวังทันตสุขภาพของนักเรียน โดยจัดให้มีโครงการ

สนับสนุนในด้านนี้คือ โครงการพันธุ-มิสุข มีการตรวจสุขภาพนักเรียนและมีการจัดส่งนักเรียนที่มีปัญหาสุขภาพไปทำการรักษา

ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ทางด้านสุขภาพอนามัยให้แก่เด็กนักเรียน โดยการจัดสภาพการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาทางสุขภาพของผู้เรียน มีการจัดบริการสุขภาพที่จำเป็นและสามารถให้บริการอย่างทั่วถึง ตลอดจนได้มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้เหมาะสมและเอื้ออำนวยกับกิจกรรมอื่นๆ แล้วเป็นที่เชื่อแน่ว่ากิจกรรมดังกล่าวจะสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางด้านสุขภาพอนามัยของเด็กนักเรียนทั้งทางด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติไปในแนวทางที่ถูกต้องได้ (สุชาติ โสภประยูร 2526: 21)

สำหรับปัญหาในการจัดการเรียนการสอนที่ครูเห็นว่า เป็นปัญหามากที่สุดคือ ปัญหาไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองในการดูแลให้นักเรียนมีการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพอนามัยที่ถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุรีย์ จันทรมลิ และคณะ (2528: บทคัดย่อ) ที่พบว่า ปัญหาและอุปสรรคของครูผู้สอนสุศึกษาในระดับประถมศึกษา ประการหนึ่ง ได้แก่ นักเรียนขาดความร่วมมือในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพ กล่าวคือ เนื้อหาบางอย่างเมื่อนักเรียนเรียนไปแล้ว ไม่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เพราะพื้นฐานครอบครัวเคยปฏิบัติแบบไหนก็จะปฏิบัติแบบนั้น ตามครอบครัว

3. ด้านสื่อการสอน

การจัดหาสื่อการสอนของครูส่วนใหญ่ พบว่า มีการจัดทำสื่อขึ้นมาใช้เอง และจัดซื้อมาใช้เอง ซึ่งสอดคล้องกับปัญหาด้านสื่อการสอนที่ครูส่วนใหญ่เห็นว่า มีปัญหาขาดงบประมาณในการจัดซื้อมากที่สุด และครูได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนในด้านสื่อการสอน ควรจัดอบรมการผลิตและสาธิตการใช้สื่อ ผู้วิจัยเห็นว่า ปัญหาการขาดแคลนสื่อการสอนของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาเป็นปัญหาใหญ่และประสบมานาน ดังเช่น กองส่งเสริมพลศึกษาและสุขภาพกรมพลศึกษา (2528: 17-18) ได้ศึกษาพบว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมีสภาพปัญหาและอุปสรรคในการสอนมากที่สุดคือ ขาดอุปกรณ์การสอน และสุชาติ ศรีสะอาด (2525: บทคัดย่อ) วิจัยพบว่า ปัญหาในการผลิตสื่อคือขาดงบประมาณ ไม่มีอุปกรณ์การผลิต ขาดผู้แนะนำในการผลิต นอกจากนี้ จินตนา วิศิษฎ์วงศ์ (2528: 128) ได้ศึกษาการดำเนินงานในโครงการสุศึกษา สายการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ ด้านการจัดการเรียนการสอนสุศึกษาในโรงเรียน พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มากกว่าครึ่งจัดได้ตามมาตรฐาน

ขั้นต่ำของการสอนสุขศึกษา ในโรงเรียนเกือบทุกเรื่องที่สำรวจ ยกเว้น เรื่องวัสดุอุปกรณ์ในการสอนสุขศึกษา ซึ่งนับได้ว่าปัญหาการขาดแคลนสื่อการสอนยังคงประสบบ่อย แม้ว่าขณะนี้สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ จะจัดสรรงบประมาณในด้านนี้ให้แก่โรงเรียนโดยตรง ได้แก่ งบประมาณจัดซื้อวัสดุรายหัว งบประมาณจัดซื้อวัสดุหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ.2521 และงบประมาณจัดซื้อวัสดุประจำโรงเรียน แต่ก็ยังไม่สามารถจัดปัญหาความขาดแคลนได้ เพราะจำนวนเงินงบประมาณ มีเพียงจำนวนน้อยและจัดซื้อได้ เฉพาะวัสดุตามที่กำหนดเท่านั้น ครูผู้สอนจึงต้องจัดหาจัดซื้อ สื่อการสอนด้วยตนเอง

ในส่วนการใช้สื่อประกอบการสอน พบว่า ครูชั้น ป.2 มีการใช้สื่อการสอนประเภทของจริงใน เนื้อหาด้านการทำความสะอาดและรักษาความสะอาดของร่างกาย อาจเนื่องจากมีความเหมาะสมกับเนื้อหา และมีครูเป็นส่วนใหญ่ที่ใช้น้อยที่สุดที่ใช้สไลด์ เครื่องบันทึกเสียง ประกอบการสอนใน เนื้อหาด้านการรู้จักช่วยตนเอง และอาหาร อาจเป็นเพราะ เป็นสื่อการสอนที่ราคาแพง มีเนื้อหาได้ยาก ส่วนมากในโรงเรียนประถมศึกษาโดยทั่วไป มักไม่มีเครื่องโสตทัศนูปกรณ์ เพราะขาดงบประมาณ ขาดไฟฟ้า ขาดบุคลากรที่มีความชำนาญในด้านนี้โดยเฉพาะ ซึ่งเป็นการสอดคล้องกับการวิจัยของ เจริญใจ บุญทัต (2514: บทคัดย่อ) พบว่า ส่วนใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาต้องการวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือโสตทัศนูปกรณ์ เป็นจำนวนมาก และครูยังขาดความรู้ ประสบการณ์ในการใช้และการผลิตโสตทัศนูปกรณ์ ครูชั้น ป.4 ส่วนใหญ่ใช้สื่อของจริงใน เนื้อหาเรื่องยาสามัญประจำบ้าน อาจเป็นเพราะมีความเหมาะสมและหาได้ง่าย ส่วนครูชั้น ป.6 ใช้รูปภาพ ภาพลึกลับ ประกอบการสอน เรื่องสิ่งเสพติด โภชนาการ และการปฐมพยาบาล ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก เนื้อหาไม่เหมาะที่จะใช้สื่อการสอนประเภทอื่น ประกอบการสอน ผู้วิจัยเห็นว่า ปัญหาการขาดอุปกรณ์หรือสื่อการสอน ย่อมมีผลให้การพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียน เป็นไปได้ไม่ดี เท่าที่ควร ดังนั้น จึงจำเป็นต้องดำเนินการจัดหาสื่อการสอนที่ต้องใช้ในกิจกรรมการศึกษา ค้นคว้า และการทดลอง ซึ่งได้แก่ เอกสาร หนังสือสำหรับนักเรียนค้นคว้า และอุปกรณ์การทดลองต่างๆ ให้แก่โรงเรียนอย่างทั่วถึงและเพียงพอ

4. ด้านการวัดผลและประเมินผล

การวัดผลและประเมินผลการสอนสุขภาพอนามัย พบว่า ครูส่วนใหญ่ทำการวัดผลและประเมินผลทุกครั้งหลังจากจบบทเรียน โดยใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่ครูจัดทำขึ้นเอง ครูประสบปัญหาเครื่องมือวัดผลและประเมินผลไม่เพียงพอ และปัญหาการสร้างเครื่องมือ

วัดผลและประเมินผล พร้อมทั้งมีข้อเสนอแนะว่า ควรจัดทำแบบทดสอบมาตรฐาน จัดให้มีการอบรมเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล ซึ่งอาจเนื่องมาจากการวัดผลและประเมินผลจำเป็นต้องมีการใช้เทคนิคความรู้เฉพาะด้านโดยตรง สำหรับสร้างเครื่องมือให้มีคุณภาพ ถึงแม้ว่ากรมวิชาการจะจัดทำเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ให้กับครูผู้สอนแต่ก็อาจจะยังไม่ครอบคลุมเพียงพอ หรือสำนักพิมพ์เอกชนได้มีการจัดพิมพ์เครื่องมือวัดจุดประสงค์การเรียนรู้จำหน่าย ก็อาจจะยังไม่เหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอนในท้องถิ่น และจากข้อเสนอแนะของนักเรียนพบว่า ครูได้ทำการทดสอบทั้งภาคความรู้และภาคปฏิบัติ ควรมีการแจ้งผลให้นักเรียนทราบเพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง และควรมีการสอนซ่อมเสริมนักเรียนที่ไม่ผ่านจุดประสงค์ด้วย ดังที่ กรมวิชาการ (2523: 97-98) ได้กล่าวถึง ลักษณะการสอนซ่อมเสริมว่า การสอนซ่อมเสริมเป็นวิธีการที่จะช่วยให้นักเรียนที่เรียนซ้ำสามารถเรียนได้ทันเพื่อน เป็นการสอนที่ช่วยให้นักเรียนที่ยังไม่เข้าใจบทเรียนใดบทเรียนหนึ่ง ให้มีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น และช่วยให้นักเรียนที่เรียนไปแล้วแต่ยังไม่เกิดผลสัมฤทธิ์ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ให้มีสัมฤทธิ์ผลยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นการสอนที่ช่วยให้นักเรียนที่เรียนดีหรือเรียนเก่ง ซึ่งมีความฉลาดอยู่แล้วให้มีโอกาสเสริมความรู้เพิ่มมากยิ่งขึ้น ข้อความดังกล่าวสอดคล้องกับความคิดเห็นของวัลลภา อาริรัตน์ (2523: 78) ที่วิจัยเรื่อง "ปัญหาการวัดและประเมินผลการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 จังหวัดกาญจนบุรี" พบว่า ครูควรจัดสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่ไม่ผ่านจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

ส่วนการใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลในเนื้อหาการสอนสุขภาพอนามัย เรื่องต่างๆ นั้น พบว่า ครูชั้น ป.2 ส่วนใหญ่ใช้วิธีการสังเกตในเนื้อหาเรื่อง การรู้จักช่วยตนเอง อาหาร การทำความสะอาดและรักษาความสะอาดของร่างกาย ครูชั้น ป.4 ส่วนใหญ่ใช้แบบทดสอบวัดผลและประเมินผล เนื้อหาเรื่องอาหาร โรคติดต่อ ใช้วิธีการสังเกตในเนื้อหาเรื่องรูปร่าง ท่าทาง และบุคลิกลักษณะที่ดี ครูชั้น ป.6 ใช้แบบทดสอบกับเนื้อหาเรื่องยาเสพติด และระบบอวัยวะที่สำคัญ วิธีการวัดผลและประเมินผลของครูโดยการทำให้นักเรียนประเมินผลตนเองนั้น เป็นวิธีการที่ครูใช้น้อยที่สุดในทุกระดับ

5. ด้านการนิเทศการสอน

จากผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ได้รับการนิเทศจากผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่หรือครูใหญ่ โดยได้รับการนิเทศจากเพื่อนครูในสายเดียวกันน้อยที่สุด การนิเทศด้วยการแนะนำเป็นรายบุคคลเป็นวิธีการนิเทศที่ครูได้รับมากที่สุด ครูผู้สอนต้องการการนิเทศด้านเทคนิควิธีสอน

แบบต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับการให้กรณี เทศที่ครูได้รับการนิเทศด้านเทคนิควิธีสอนแบบต่างๆ มากที่สุด เช่นกัน สำหรับปัญหาด้านการนิเทศการสอนคือ ครูส่วนใหญ่มีปัญหาด้านวิธีนิเทศที่ได้รับ ซึ่งอาจเนื่องจากวิธีการนิเทศที่ผู้นิเทศใช้มากคือ การแนะนำเป็นรายบุคคลยังไม่เหมาะสมเท่าที่ควร เพราะการที่ผู้บริหารโรงเรียนจะนิเทศการสอนครูโดยการแนะนำเป็นรายบุคคลนั้น อาจก่อให้เกิดเจตคติในทางลบขึ้นกับครูผู้สอนได้ง่าย หากไม่มีการเตรียมการวางแผน ทำความเข้าใจให้ถูกต้องเสียก่อน ครูอาจเข้าใจว่า เป็นการตรวจตรา ดักเตือน หรือจับผิดจากผู้บริหารได้ การสร้างเจตคติที่ดีจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้ให้กรณี เทศกับผู้รับกรณี เทศ ประกอบกับครูผู้สอนได้ให้ข้อเสนอแนะด้านการนิเทศจากแบบสอบถามแบบปลายเปิดโดยต้องการให้ผู้บริหารนิเทศอย่างสม่ำเสมอ และควรใช้เทคนิคการนิเทศหลายๆ วิธีอีกด้วย เนื่องจากผู้บริหารจะเป็นผู้ผลักดันและส่งเสริมให้การดำเนินงานภายในโรงเรียน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพโดยอาศัยความร่วมมือจากบุคคลากรต่างๆ ในโรงเรียนและชุมชน ตลอดจนศึกษานิเทศก์จากหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงด้วย (ประสิทธิ์พรหมตัน 2521: 32) และจากการวิจัยของ บุญขึ้น เตชะกัมพูธ (2519: 38) พบว่า ในด้านการนิเทศการสอนวิชาสุขศึกษา ปรากฏว่า โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดส่วนใหญ่ ร้อยละ 76.70 โรงเรียนไม่เคยได้รับการนิเทศเลย สำหรับโรงเรียนที่เคยได้รับการนิเทศนั้นมีเพียงร้อยละ 11.00 ได้รับการนิเทศปีละครั้ง และร้อยละ 9.60 ได้รับการนิเทศเทอมละครั้งนอกจากนี้ ทิพาทันทรคามิ (2525: 113-114) พบว่า ด้านการสอนสุขศึกษาในโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดเล็ก มีปัญหาปานกลางในเรื่องการนิเทศการสอนจากหน่วยศึกษานิเทศก์ ส่วนใหญ่โรงเรียนขนาดกลางมีปัญหาปานกลางในเรื่องการได้รับการนิเทศจากหน่วยศึกษานิเทศก์ จะเห็นได้ว่า การนิเทศเป็นองค์ประกอบที่สำคัญองค์ประกอบหนึ่งของการบริหารงานของทุกหน่วยงาน ซึ่งจะช่วยให้บุคคลากรสามารถปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานด้วยดี พร้อมทั้งมีขวัญกำลังใจในการทำงานอีกด้วย นอกจากนี้ยังช่วยพัฒนาทัศนคติ ค่านิยม และทักษะต่างๆ ในการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม

อภิปรายผลข้อมูลจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ความคิดเห็นของนักเรียนที่ได้รับการความรู้จากการจัดการเรียนการสอนสุขภาพอนามัยในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต พบว่า นักเรียนได้รับความรู้เกือบทุกเรื่องในระดับปานกลาง ยกเว้นเรื่องการรับประทานอาหารในเนื้อหาด้านโภชนาการ นักเรียนได้รับความรู้ในระดับมาก สำหรับหัวข้อ เนื้อหาที่นักเรียนเห็นว่าได้รับความรู้ในระดับปานกลาง แต่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงค่อนข้างมากคือ เรื่องการทำความสะอาดบ้าน ($\bar{X} = 2.54$) การพยายามหลีกเลี่ยงไม่คบกับรุ่นพี่ที่ดื่มเหล้า

สุนทร ($\bar{X} = 2.50$) การรักษาความสะอาดของร่างกาย ($\bar{X} = 2.49$) การปฏิบัติตนให้มีอารมณ์แจ่มใส ร่าเริงอยู่เสมอ ($\bar{X} = 2.45$) ตามลำดับ ซึ่งจากผลการวิจัยของ สุภาพ กลีบบัว (2524: บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาความรู้ด้านอนามัยและสภาวะสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนมีความรู้ด้านอนามัยอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นผลเนื่องมาจากตัวครูผู้สอน ควรมีการเตรียมตัวในการที่จะสอนให้พร้อมทั้งด้านความรู้ เจตคติและการปฏิบัติ คือ จะต้องมีความรู้ในเรื่องที่จะสอนอย่างแท้จริงสามารถถ่ายทอดความรู้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ให้มีเจตคติต่อเรื่องที่จะสอน เรื่องที่จะสอนนั้น ควรต้องเตรียมให้พร้อมล่วงหน้า จะสอนเรื่องอะไร เมื่อนักเรียนเรียนจบแล้วจะต้องให้มีปฏิบัติอย่างไร ตลอดจนตัวผู้เรียนต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างผู้เรียน เช่น เพศ วัย ความพร้อม พื้นความรู้เดิมของผู้เรียนมีแค่ไหนสำหรับพัฒนาการเด็กในระดับอายุต่างๆ กัน จากผลการวิจัยของ ศิริวิไล กลกิจสกุลผล (2531: 51) พบว่านักเรียนไม่สนใจเรียนวิชาสุขศึกษา เพราะนักเรียนขาดความสนใจในการศึกษาความรู้ด้วยตนเอง บุคคลในครอบครัวและชุมชนไม่ เป็นตัวอย่างที่ดี และไม่มีกิจกรรมวิชาการหรือกิจกรรมเสริม เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนวิชาสุขศึกษาซึ่งสอดคล้องกันกับวิจัยของ สุรินทร์ ฤทธิสาร (2529: 32-34) ที่ว่า นักเรียนไม่เห็นความสำคัญของการเรียนการสอนวิชาสุขศึกษา นักเรียนขาดความรู้พื้นฐานในการเรียนวิชาสุขศึกษา นักเรียนขาดทักษะในการค้นคว้าจากห้องสมุด ขาดความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชน เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนและความยากลำบากในการจัดกิจกรรมพิเศษหรือกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาสุขศึกษา

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นหรือข้อ เสนอแนะของนักเรียนจากแบบสอบถามปลาย เปิดแยกเป็นด้านพบว่า ด้านเนื้อหาสุขภาพอนามัย นักเรียนส่วนใหญ่ให้ข้อ เสนอแนะว่ามีเนื้อหาในหนังสือบางเรื่องยังไม่เหมาะสม ด้านการสอนของครูเห็นว่าครูมีการเอาใจใส่ในการสอนดี แต่มีนักเรียนบางส่วนให้ข้อ เสนอแนะที่สนใจคือ ครูควรมีบุคลิกที่เหมาะสมในขณะที่ทำการสอน ซึ่งนับว่าเป็น เรื่องที่สำคัญ เพราะครูเป็นตัวแบบที่มีอิทธิพลต่อการ เลียนแบบของนักเรียน ด้านการวัดผลและประเมินผลของครู นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่า ได้มีการวัดผลและประเมินผลด้วยการทดสอบทั้งภาคความรู้ และการปฏิบัติ ส่วนความคิดเห็นด้านอื่นว่า นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่ามิห้อง (มุม) พยาบาลในโรงเรียนเป็นที่เพียงพออยู่แล้ว

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ควรมีการปรับปรุงเนื้อหา เพื่อให้เหมาะสมกับการค้นพบใหม่ๆ ทางวิทยาศาสตร์ สุขภาพ รวมทั้งตรวจหนังสือเรียนให้ได้มาตรฐานและมีเนื้อหาตรงกัน
2. เมื่อมีปัญหาการเรียนการสอน ควรขอความช่วยเหลือจากผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และผู้ที่เกี่ยวข้อง
3. ควรหาทางแก้ปัญหาคาราคงขบประมาณ สำหรับซื้อสื่อด้วยการขอความช่วยเหลือจากผู้ปกครอง ชุมชนหรือหน่วยงานอื่นๆ
4. การวัดผลและประเมินผล ควรจัดผลและประเมินผลทั้งด้านความรู้ เจตคติและการปฏิบัติ
5. ควรขอความร่วมมือกับผู้ปกครองในการฝึกปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพแก่นักเรียนจนเกิดความเคยชิน
6. ผู้บริหารควรสนับสนุนให้มีการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ถูกลักษณะสวยงาม และการจัดการทางสุขภาพ ควบคู่ไปกับการเรียนการสอน รวมทั้งให้การสนับสนุนในการจัดกิจกรรมวิชาการหรือกิจกรรมเสริมหลักสูตร
7. ควรมีการจัดอบรมครูเกี่ยวกับความรู้ทางด้านสุขภาพอนามัย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูเกี่ยวกับการเรียนการสอนสุขภาพอนามัยแก่นักเรียน
2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนทั้งที่บ้านและโรงเรียน
3. ควรมีการศึกษามหาบทของครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ในการสนับสนุนการเรียนการสอนสุขภาพอนามัยแก่นักเรียน